

INFORME OCTUBRE 2006:
PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT UdL-2005

Recordem que la finalitat del projecte que es van a acordar eren:

1. Adequació de les titulacions de Mestre d'Educació Infantil a l'EEES.
2. Establir les competències genèriques i específiques de la titulació.
3. Promoure la renovació metodològica docent amb un aprenentatge més actiu que potencia el desenvolupament de les competències professionals.

Això es va a concretar en tres objectius generals:

1. Identificar les necessitats de la titulació de Mestre d'Educació Infantil per la seva adaptació al EEES en funció del catàleg de títol.
2. Iniciar el procés d'adaptació i transformació cap al títol de grau en funció del catàleg.
3. Elaborar el programa formatiu corresponent a la titulació d'Educació Infantil d'acord amb el catàleg de graus.

De fet els objectius més treballats son el 1 i el 2, fonamentalment per la manca de temps.

Seguint els passos marcats per la metodologia proposada en el projecte hem tractat de combinar la formació dels professors implicats, amb el anàlisi i la reflexió. Així mateix hem tractat de involucrar al màxim de professors de la FCE, encara que això es una tasca difícil, per que tot el professorat no te les mateixos interessos ni motivacions davant de aquest projecte de innovació docent.

El disseny metodològic te dos dimensions: una horitzontal i un altra vertical. Tant en una com en l'altra, el/la coordinadora de la titulació ha tingut un paper molt rellevant. Des de el punt de vista de la nova estratègia metodològica, la vessant horitzontal pretén formar un grup reduït de professors que coneix la titulació, les necessitats de esta, i que sigui operatiu. En el nostre cas, hem format un grup reduït més operatiu integrat per: la cap d'estudis (Mar Moreno); un vicedegà/videgana (Jordi Coiduras), el/la coordinadora de la titulació (Joan Biscarri) i dos professors vinculats a la titulació, un del Departament de Didàctiques Específiques (Marisé Astudillo) i l'altre del Departament de Pedagogia i Psicologia (M. Josefa Valls). (5 persones). Tot plegats hem treballats sobre els objectius proposats, hem dissenyats els materials necessaris per les posteriors reunions amb la resta dels professors, etc.

Alguns dels resultats obtinguts del treball realitzat en la titulació de Mestre d'Educació Infantil son:

En aquest cas el treball ha estat un mica diferent, degut a que al febrer es va a conèixer el esborrany de decret de títol de grau de Mestre d'Educació Infantil, lo que va a condicionar el nostre treball. Així, el treball del grup va a tindre dos moments clarament diferenciats:

- Treball amb el Llibre Blanc de la Titulació.
- Treball més específic centrat en l'adaptació de competències transversal i la seva vinculació amb les específiques d'acord al esborrany de títol de grau de Mestre d'Educació Infantil.

Treball amb el Llibre Blanc de Mestre:

Inicialment es va a elaborar un qüestionari en el que apareixien totes les competències, tant generals de qualsevol mestre com les específiques del grau de mestre d'Educació Infantil. El nostre objectiu era saber la percepció dels professors sobre les competències treballades a les diferents assignatures i lo que des de el seu punt de vista hauria de treballar-se més. Aquest qüestionari es va a enviar exclusivament als professors responsables de assignatures obligatòries i troncal de la titulació.

Alguns dels resultats que avancem aquí sobre els resultats obtinguts son:

Respecte a les competències transversals es fa diferència entre les *instrumentals*, *personals* i *sistèmiques*. Respecte a les primeres, la majoria dels professors pensen que se treballen força bé i estan satisfets amb el grau de incidència en les seves assignatures.

En referència a les personals: els professors opinen que el dèficit està en el treball en grup de caràcter interdisciplinari, i en aquest sentit se haurien de proposar accions des de la FCE (que ja se han fet per primer cop aquest any) per afavorir el treball interdisciplinari.

Finalment pel que fa a les sistèmiques: la majoria dels professors pensen que lo menys treballats es el coneixement intercultural. Que se hauria de treballar més el coneixement intercultural, així com afavorir una major sensibilitat per el medi ambient i la capacitat de lideratge (ver annex 2 per llegir l'informe complet de competències transversals)

Respecte a les competències específiques comunes a tots els mestres. Considerem les *cognitives*, les *instrumentals*, les *participatives* i les *personals*. Pel que fa a

competències cognitives, gairebé la totalitat dels professors opinen que es treballen amb escreix en les seves assignatures i que aquesta és la línia que s'ha de seguir en un futur.

Parlant de competències instrumentals, un 70% dels professors segueixen la línia que les noves tecnologies de la informació i la comunicació haurien d'adoptar un paper més important en les activitats d'ensenyament – aprenentatge i que els estudiants haurien de participar en projectes de recerca en aquests o altres camps per tal de millorar la qualitat educativa. Molts professors també pensen que tot i treballar de forma important l'elaboració de diverses propostes educatives, s'hauria de profunditzar més en la programació segons els diferents contextos socioculturals i aprendre a què s'adaptin a les diverses realitats existents.

Les competències participatives estan ben cobertes des del punt de vista del professorat, tot i això, hi ha qui opina que s'hauria de donar més importància a la capacitat de col·laboració amb els diferents sectors que integren la comunitat educativa i a la capacitat que ha de tenir un futur mestre per resoldre situacions problemàtiques.

Per últim, en les competències personals, destaca que un 40% opinen que s'hauria de donar més importància en les seves matèries a potenciar l'educació integral que hauran d'impartir els alumnes quan estiguin exercint docència.

Amb relació a les **competències específiques** de mestre **d'Educació Infantil**, també aquí parlem de competències *cognitives, instrumentals* i *personals*.

Pel que fa a les competències específiques cognitives es dona una gran diferència entre la manera de veure-ho per part dels professors, no així en la manera de plantejar-ho en l'activitat en les seves matèries, ja que la gran majoria no les desenvolupen o ho fan poc. N'hi ha una part, però, que pensen que això és un error i volen, en un futur, desenvolupar aquests aspectes perquè els consideren importants.

S'ha de dir, que la situació que acabem de comentar en la competència anterior es repeteix en les competències instrumentals: la gran majoria de professors no les treballen en les seves matèries i n'hi ha uns quants que pensen que ho haurien de fer.

Ja per acabar, les competències personals si que les treballen, en gran part, tots els professors. Destaca que molts d'ells coincideixen en què s'hauria de donar més importància al fet que els alumnes s'haurien de guiar pel principi de la globalització a l'hora de programar les activitats i tasques educatives de 0 a 6 anys i que haurien de ser capaços de fomentar experiències d'iniciació en noves tecnologies de la informació i la comunicació, que tal i com s'ha anat demostrant en el transcurs de l'anàlisi, és el punt on la gran majoria de professors convergeixen.

Com a conclusió general extret de l'anàlisi de les competències transversals, generals i específiques, ens hem adonat que els professors creuen que hi ha un dèficit en:

- Ús de les noves tecnologies.
- Capacitat per plantejar sessions tenint en compte el context.
- Anàlisi global de la realitat per ser més competitius i estar preparats pel món laboral.

(veure annex 3 y 4)

Una vegada publicat el esborrany de reial decret amb les directrius generals de com podien organitzar-se el nou títol de grau, el grup de 5 persones que treballaven sobre aquest van decidir estudiar el document per analitzar el seu contingut i la millor manera de lligar el document de treball previ, el Llibre Blanc, i les nou directrius del MEC.

El Treball inicial del grup es va a centrar fonamentalment en dos aspectes:

- Redefinir les competències generals del nou grau de mestre, que en el reial decret es denominen “objectius del títol” i que eren 18.
- Establir les connexions oportunes entre aquests competències/objectius generals i els coneixements, aptituds i destreses específiques.

En relació al primer aspecte el grup va a redefinir aquest objectius generals i van passar de 18 a 9 amb la qualitat de ser: molt és generals, que abastessin els 18 objectius inicials del títol i, finalment, que defineixen el perfil acadèmic i professional de l'estudiant (veure annex 3).

La segona part del nostre treball va a ser més tediosa i complicada ja que intentem buscar totes les connexions existents entre els objectius generals (competències generals) i els coneixements, aptituds i destreses específiques. El nostre objectiu era desvincular-nos de les assignatures convencionals i dibuixar un nou mapa on parla-se'n de matèries molt globals que abastessin varies assignatures. En aquest sentit, vam fer les corresponents associacions, atenent als criteris dels diferents membres del grup de treball. Una vegada conculsa aquesta feina, el següent pas era vincular als professors implicats en la titulació, fer-les participes de tot nostre treball, anàlisi i reflexió, i a mes a mes, conèixer les seves impressions i opinions sobre el disseny del títol del grau i la nostra proposta. Per això, van dissenyar un qüestionari tancat amb dos parts:

- Primera part, saber en quin percentatge l'assignatura que imparteix cada professor es treballa alguna de les 9 competències generals redefinits pel grup de treball.
- Segona part, fer una valoració del 1 al 4 sobre la incidència que tenen els coneixements, aptituds i destreses que defineixen més acuradament el perfil de l'assignatura que imparteix el professor corresponent.

El document es va a enviar a tots els professors implicats en la titulació amb assignatures troncales i/o obligatòries, i es va a explicar en una carta el objectiu del qüestionari, així com la importància de conèixer la seva opinió (annex 4 y 5).

Amb les respostes obtingudes del qüestionari es pretendria:

- Analitzar les mancances en el pla docent en relació a les competències professionals que els estudiants han d'adquirir.
- Detectar les competències més treballades.
- Adoptar les mesures necessàries per tal d'assegurar i equilibrar la consideració i treball de les diferents competències professionals.

Ja hem realitzat un primer anàlisi dels qüestionaris, encara que ens falten dades molt important que arribar a les primeres conclusions reals de la situació de la titulació. Es per això que els membres del grup hem decidit tornar a enviar els qüestionaris als professors que no han contestat i tractar de recollir la informació que necessitem per acabar de perfilar el mapa de competències específiques de la titulació de Mestre d'Educació Infantil. Algunes primeres valoracions son les següents:

De les 9 competències generals redefinits a partir de les 18 del document del MEC, els primers resultats son:

1. Ser capaç d'observar sistemàticament contextos d'aprenentatge, reflexió sobre la pròpia pràctica educativa i actuar en conseqüència per a millorar-la.
2. Promoure i facilitar aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora de les diferents dimensions: cognitiva, creativa, psicomotora i comportamental.
3. Dissenyar, gestionar i regular espais d'aprenentatge interdisciplinaris en context de diversitat que atenguin a la igualtat, equitat i a les singularitats educatives.
4. Saber exercir el lideratge, fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, generar bon clima, amb respecte i afrontar positivament les situacions de conflicte.
5. Adquirir hàbits i destreses per l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els alumnes.

6. Assumir les implicacions globals que comporta l'exercici de la professió tant a nivell ètic com d'equilibri emocional, i en la formació i l'actualització docent.
7. Saber expressar-se oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió i comunicació.
8. Detectar i identificar situacions de risc, trastorns o carències que pertorbin el normal desenvolupament físic o psíquic i derivar-lo, si s'escau, als serveis d'orientació psicopedagògica.
9. Actuar com a orientador de pares i mares o tutors en qüestions d'educació familiar en el període 0-6 anys i dominar habilitats socials en el tractament i relació amb la família de cada alumne i amb el conjunt de les famílies.
10. Altres.

Pel que fa referència a la competència 1, tant sol dos assignatures: Organització d'un Centre Escolar i Desenvolupament del Pensament Matemàtic arriben al 50%, també destaquem la valoració del 30% de l'assignatura Intervenció en la diversitat i el 20% de Desenvolupament Psicomotor. La resta de les valoracions les depreciam per ser inferiors al 20%.

Respecte de la competència 2, els percentatges son tots inferiors al 50%, per tant assumim com acceptables els que s'aproximen al 20%: 30% Didàctica General, 25% Desenvolupament de l'Expressió Plàstica, 20% Desenvolupament Psicomotor, Intervenció en la Diversitat i Desenvolupament del Pensament Matemàtic.

En la competència 3, tant sol hi ha una assignatura que arriba al 50%: Didàctica General, la resta de valors considerables correspon a Intervenció en la Diversitat (30%) i 20% a Desenvolupament del Pensament Matemàtic, la resta de les dades correspon a valors inferiors al 10%, lo que vols dir que pràcticament no es treballa aquesta competència general.

La competència 4 sobre lideratge es valorada en un 75% per l'assignatura Organització d'un centre escolar, encara que hem d'aplicar un factor de correcció per que en la valoració global de totes les competències arriba a un 390%. La resta de les valoracions son inferiors al 10%.

Respecte a la competència 5, novament es Organització d'un Centre Escolar (90%) la que considera que la treballa molt, la resta de les valoracions son inferiors al 15%.

La competència 6 relacionada amb l'exercici de la professió, a part de la súper valoració que fa Organització d'un Centre Escolar (100%), lo mas representatiu pot ser el 20% de l'assignatura Orientació i Tutoria. La resta de les valoracions son inferiors al 10%.

Respecte a la 7, sense considerar Organització d'un Centre Escolar (75%), es interessant la valoració d'un 34% de Desenvolupament de l'Expressió Plàstica i d'un 15% de Noves Tecnologies. La resta de les valoracions son inferiors al 10%.

La competència 8 es valora molt alt per part de Bases Psicopedag. I (90%) i Bases Psicopedag. II (50%), la resta dels valors no superen el 10%. Finalment, de la competència 9 destaquem el 20% de Orientació i Tutoria, la resta de les valoracions no son significatives. En el apartat altres, hi ha dos assignatures que fan una valoració del 20% sense especificar que altre competència afegirien a les 9 ja redactades.

Unes primeres conclusions ens parlant de algunes competències més treballades que altres, i en les que com a titulació i centre ens haurien de preocupar per tractar-les dins de la formació dels nostres titulats, com per exemple:

- El disseny, gestió i regulació d'espais d'aprenentatge interdisciplinar.
- Exercici del lideratge.
- Adquisició de hàbits i destreses per l'aprenentatge autònom i cooperatiu.
- Assumir les implicacions globals que comporta l'exercici de la professió.
- Expressió oral i escrita.

De fet les competències mes treballades segons el qüestionari correspon a la 1 i 2, que es tradueixen en un treball mes cognitiu i de continguts específic de les matèries implicades. Pensem que hauríem d'equilibrar aquesta situació i tractar de formar graduats que desenvolupen, no sol el aspecte més acadèmic sinó també la vessant mes professional.

Pel que fa referència a les competències específiques resumim en la següent taula els resultats més rellevants:

MATÈRIES	ASSIGNATURES ACTUAL PLA D'ESTUDIS	CURS
Processos educ., aprenentatge i construcc. Personalit. 0-6 anys.	Desenvolupament Psicomotor	2n.
	Orientació i Tutoria	3r.
	Bases Psicopedagòg. I	1r.
Dificultats d'aprenent. i trastorns desenv.	Bases Psicopedagòg. I	1r.
	Bases Psicopedagòg. II	1r.
Aprenentat. Ciències i Matemàtic.	Desenvolupament del Pensam. Matemàtic	2n.
	Coneixement Natural, Social i Cultural	1r.
	Desenvolupament Psicomotor	2n.
	Noves Tecnologies	1r.
Aprenentat. Llengua i lecto-escrpt.	NO TENIM DADES SIGNIFICATIVES	
Fonaments de la cultura contemporàn.	NO TENIM DADES SIGNIFICATIVES	

Familia i escola.	Orientació i Tutoria	3r.
	Bases Psicopedagòg. I	1r.
Infància, salut i alimentació.	Bases Psicopedagòg. I	1r.
	Bases Psicopedagòg. II	1r.
	Desenvolupament Psicomotor	2n.
Organitzac. l'espai escolar, materials i habilitats docents.	Desenvolupament Psicomotor	2n.
	Didàctica General	1r.
	Intervenc. En la diversitat	3r.
	Orientació i Tutoria	3r.
	Bases Psicopedagòg. I	1r.
	Desenvol. Expressió Plàstica	2n.
Música, expressió plàstica i corporal.	Desenvolupament Psicomotor	2n.
	Desenvol. Expressió Plàstica	2n.
	Noves Tecnologies	1r.
Observ. Sistemàt. I anàlisis contexts.	Desenvolupament Psicomotor	2n.
L'escola d'educació infantil.	Intervenc. En la diversitat	3r.
	Desenvolupament Psicomotor	2n.
	Desenvol. Expressió Plàstica	2n.
	Orientació i Tutoria	3r.

Considerem que no podem adoptar decisions importants amb les dades que tenim en aquest moment, per això ens plantegem continuar el treball començat, recollint noves dades procedent d'altres fonts d'informació i passar novament el qüestionari als professors que per el moment no han contestat.

De totes maneres, com a grup de treball si ens hem plantejat la pregunta “cap a on anem?” que marcaria la línia futura de treball:

1. Continuar el treball del grup.
2. Incentivar /potenciar la implantació de noves metodologies de treball.
3. Afavorir els espais compartits i de comunicació dins de la titulació entre les diferents assignatures.
4. Continuar la formació i assessorament a càrrec d'experts.

En relació al pla de treball definit inicialment en el projecte, considerem conclusa la fase1: “Recerca de dades i valoració de la situació actual de la titulació de Mestre d'Educació Infantil”. En aquest sentit hem contat amb l'ajuda de un becari contractat per a tal fi, hem realitzat sessions de treball de coordinadors de titulació i cap d'estudis.

La fase 2: “Iniciar el procés d'adaptació i transformació cap als títols de grau” es en la que ens encontrem en aquest moment, si be, hem avançat bastant, els professors han iniciat un procés de canvi i reflexió, així com autocrítica sobre les metodologies de treball que utilitzen habitualment. Des de la FCE hem afavorit la realització de seminaris teòrico-pràctics com una bona eina metodològica per a la coordinació del professorat i per tractar

de desenvolupar les competències específiques i transversals en el marc de la col·laboració entre diferents professors. El èxit de la convocatòria, te com a conseqüència que durant aquest mes de setembre ja ha sortit una nova convocatòria pensant en les assignatures que es fan durant aquest primer quadrimestre.

Un altre aspecte molt important que hem fet durant el projecte, i que no es pot oblidar es el de la formació i assessorament a càrrec de experts en el tema de adaptació a l'EEES. Hem fet tres sessions de formació amb la professora Amparo Fernández de la Universitat de València, el disseny de les sessions era sempre la mateixa:

- Sessions d'assessorament i treball amb el grup reduït de cinc professors per revisar i assessorar el disseny global de titulació que ens plantejàvem.
- Sessions oberts a tots el professorat de totes les titulacions que s'imparteixen a la FCE sobre temes de interès pel professorat. Els temes tractats en aquest seminaris-tallers van ser:
 - Adaptació assignatures als ECTS. Definició de competències i metodologies.
 - Avaluació dels aprenentatges.
 - Portfolio del professor i de l'alumne.

Per concloure el informe direm que durant el mes de novembre es realitzarà una sessió oberta a tot el professorat de la FCE per presentar les primeres conclusions a les que hem arribat i explicar el treball pel curs 2006-07.

A més a més, hem, de dir que dins d'aquest projecte de centre hi havia dos projectes com a subprojectes del general a càrrec dels professors: Fidel Molina (annex 6), es tracta de un article que se publicarà a la revista Tempora. Inicialment va a començar amb el projecte de la FCE, després ha continuat amb el Grundtvig i ara amb l'Intensive Program. També incloem el subprojecte de la professora Pilar Vinuesa (annex 7) sobre estratègies d'aprenentatge.